

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים על המצב ולשבת שובה תשפ"א | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה במושב

כן, להפגנות בקורונה!

התרת ההפגנות בבלפור צודקת. לשיטתם של אלו הסוגדים לדמוקרטיה ורואים בה ערך עליון יש להצדיק גם סיכון בריאותי כי מה הוא לעומת החשש לפגיעה בדמוקרטיה.

הרעיון הנכון שעומד מאחורי גישה זו הוא - שכל דיקטטור יכול להשתמש במצב חירום כתירוץ למניעת הפגנות ומחאה ציבורית, ומכאן המרחק קצר עד לחשש גורלי לערך העליון של דמוקרטיה.

לשיטתם הם צודקים. זהו 'פיקוח נפש הדמוקרטיה' - אולם גם להם ראוי להבין שישנם ערכי יסוד נוספים.

נשמת חייה של הדמוקרטיה ורוח אפה של היהדות

לעומת הערך העליון של דמוקרטיה וסילוק כל חשש קל לערעורו מן הראוי להציב את המשקל הנכון למניעת תפילות יום כיפור!

ליהודי חרדי 'כל נדרי' ו'נעילה' אינם יותר הכרחיים מתפילת שבת ובוודאי הרבה פחות חמורים מתקיעת שופר, אולם לרוב הגדול של אזרחי ישראל שהינם מסורתיים וחלקם גם זה בקושי - הקשר שלהם ליהדות כה מינימלי שנטילת האפשרות לתפילת כל נדרי או לתפילת נעילה - כמוה כנטילת רוח היהדות.

אם האפשרות למחות ולהפגין היא נשמת חייה של הדמוקרטיה - התפילות ביום כיפור הן עבור יהודים רבים רוח אפה של היהדות - לפחות היהדות שעוד קיימת אצלם.

אינני יודע אם הפוליטיקאים החרדים שדרשו השוואה בין התפילות וההפגנות אכן מתכוונים שניתן לאסור את שתיהן - כי צריך רק למנוע את הבזיון והחילול השם שבהפליה הזו, או שהם פשוט בטוחים שההפגנות לא תיאסרנה או שהאיסור עליהן לא ייאכף... מה שברור שאכן החלוקה הבלתי הגיונית הזו מקוממת... וגובלת במלחמה בדת.

מצות 'ונשמרתם לנפשותיכם'

כל יהודי דתי וחרדי יודע שפיקוח נפש דוחה כמעט את כל המצוות, וזו הסיבה שבגל הראשון כאשר היה אימון שהחלטות מבוססות על שיקולי בריאות נטו - היו רוב הרבנים - הראשונים להזהיר על שמירתן, ואף הורו לבטל קיומן של הלכות שונות בהתאם לאילוצים.

אמת היא שהגישה ההלכתית לא מתירה סיכון בריאותי גם כשעומד מנגד ערך בעל משקל כבד, ואילו היה אימון בשיקולי המערכת ובמקצועיותם – לא היה ויכוח על דברים רבים וביניהם גם על הצורך בזהירות גם בעת התפילות.

הבעיה של המדינה היא שהציבור איבד את האימון במקצועיות המערכת כמו גם בשיקוליה.

אין ספק שהתנהלות המערכת היא שהיחס למשקלם הסגולי של הערכים השונים קובע את סדרי העדיפות והיחס הבלתי מייקר את התפילות – משליך את סדרי ההגבלות.

וכאן מתחילה הזעקה...

אולי זו טעות בכתובת

אולי הזעקה מופנית לכתובת הבלתי נכונה. במקום לזעוק אל הממשלה / היועץ המשפטי / המשטרה – שאכן שבויים פוליטית (או באינטרס בעד ההפגנות – או בחשש ממניעתן...) - כדאי לפנות לבורא עולם בזעקה 'רצה ה' אלקינו בעמך ישראל ובתפילתם'...

הוא בודאי יודע את ערך התפילות ויתכן שהוא מחכה לזעקה הזו!

אולי נרים את קולנו בזעקה 'אל תשליכנו ריקם מלפניך' – קיומה של בקשה כזו אומר שתתכן מציאות שקשה להגותה במילים אבל אנחנו לפעמים גורמים בעוונות שנהיה 'מושלכים'...

אולי גם עלינו להתחזק עוד בכבוד בית הכנסת ולהמנע מדיבור בו – ובמיוחד בשעת התפילה שמלבד היותו 'סגולה בדוקה' להבאת צרות – הוא גם בוודאי משליך על הזכות שלנו להתפלל בבית הכנסת.

[ובכלל כדאי שנפנים ש'הקורונה הזאתי' שכבר נמאסה כמעט לכולם – איננה נגיף טועה אלא גזירה עם כתובת. ולא רק המחלה עצמה אלא כל מטרדיה ובידודיה ושאר המרעין בישין הכלולים בה – הכל מחושב והכל נגזר בראש השנה תש"פ. ואנחנו מקוים שבשנת תשפ"א יתקיים מ'אשפ"ת ירים אביון'...].

אבל יתכן גם אחרת...

יהיו כאלו שהעדר בית הכנסת שלהם ימנע מהם גם את חוויית 'כל נדרי' ו'ינעילה' וחבל, אבל יהיו גם כאלו שבמקום פולקלור יחפשו את בורא עולם, יתייחדו כמה דקות עם עצמם ועם בוראם – ואולי גם יזרעו כמה זרעים להתקדמות רוחנית...

וגם בין אלו הרגילים לבית כנסת ולתפילות משמעותיות, וגם כאלו שבימים כתיקונם הם בעצמם חזנים ובעלי תפילה יהיו כאלו שיגלו לפתע מכח האילוץ, שבשקט ובהתבודדות – הם מגיעים לדרגות רוחניות יותר גבוהות.

שנזכה כולנו לנצל את המיטב שבתוך המצב... כי כל קושי הוא אתגר וכל שינוי ומצב מיוחד הוא עוד שלב בעליה בסולם. והלוואי שנזכה לחוש זאת.

תתן לך מאור חתומה 2016

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד